

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 28.08.2019 r.

Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu

DPR.1.4102.46.2019.KJ

Prezes Zarządu Fundacji NIKA

Franciszka Pani Kowalska

Działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w związku z petycją z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie działań mających na celu poprawę sytuacji obywateli dotkniętych migreną, w zakresie wprowadzenia dla nich 10 dni urlopu wypoczynkowego oraz możliwości ubiegania się o stopień niepełnosprawności, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Kodeks pracy jako źródło powszechnego prawa pracy, reguluje prawa i obowiązki wszystkich pracowników i pracodawców (art. 1 Kodeksu pracy). Dział siódmy kodeksu stanowi zaś konkretyzację jednej z podstawowych zasad prawa pracy, jaką jest prawo pracownika do wypoczynku (art. 14 Kp). Urlop wypoczynkowy jest więc uprawnieniem do okresowego zwolnienia od obowiązku świadczenia pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, zaś jego celem jest przede wszystkim regeneracja sił pracownika po wysiłku związanym z wykonywaniem pracy przez dłuższy okres. Zatem głównym celem kodeksowego urlopu wypoczynkowego nie powinno być wykorzystywanie go w celach radzenia sobie z kłopotami zdrowotnymi.

niepodlega

POLSKA
BIURO ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Odnosząc się natomiast do kwestii zmiany w prawie, umożliwiającej ustalanie stopnia niepełnosprawności w przypadku migreny, uprzejmie informuję, iż w aktualnym stanie prawnym zasady orzekania o stopniu niepełnosprawności oraz kryteria kwalifikowania do stopnia niepełnosprawności regulują przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. *w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2027).

Zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Pojęcie *niepełnosprawność* obejmuje więc kategorię zdolności do pełnienia przez człowieka ról społecznych – adekwatnie do wieku. Zachodzi bowiem zależność pomiędzy ograniczeniem zdolności do realizacji oczekiwań, funkcji, zachowań i postaw wynikających z zajmowanej pozycji społecznej w różnych grupach społecznych a niepełnosprawnością. Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych, tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie.

W stosunku do osób, które ukończyły 16 rok życia, zgodnie z art. 3 ust. 1 przedmiotowej ustawy ustala się jeden z trzech stopni niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki. Przesłanki kwalifikowania do określonego stopnia niepełnosprawności zawarte są w ich definicjach (art. 4 ust. 1-3 ww. ustawy) oraz w rozporządzeniu *w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności*.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

---

niepodlega

POLSKA
SPULCIEŃ ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z treścią § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 rok życia, bierze się pod uwagę:

- 1) zaświadczenie lekarskie zawierające opis stanu zdrowia, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących potwierdzone aktualnymi wynikami badań diagnostycznych, wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba zainteresowana, oraz inne posiadane dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności;
- 2) ocenę stanu zdrowia wystawioną przez lekarza - przewodniczącego składu orzekającego, zawierającą opis przebiegu choroby zasadniczej oraz wyniki dotychczasowego leczenia i rehabilitacji, opis badania przedmiotowego, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących oraz rokowania odnośnie do przebiegu choroby;
- 3) wiek, płeć, wykształcenie, zawód i posiadane kwalifikacje;
- 4) możliwość całkowitego lub częściowego przywrócenia zdolności do wykonywania dotychczasowego lub innego zatrudnienia - poprzez leczenie, rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe;
- 5) ograniczenia występujące w samodzielnej egzystencji i uczestnictwie w życiu społecznym;
- 6) możliwość poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej w samodzielnej egzystencji oraz w pełnieniu ról społecznych - poprzez leczenie, rehabilitację, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, środki techniczne, usługi opiekuńcze lub inne działania.

---

wiepodlega

POLSKA
BRULOCIE ODZYKANIA
NIEPODLEGŁOCI

Zgodnie z powyższym ocena stanu zdrowia nie jest jedynym wyznacznikiem niepełnosprawności, bowiem orzecznictwo o niepełnosprawności uwzględnia zarówno fizyczne, psychiczne jak i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka. Przyjęte zasady orzekania oznaczają, iż orzekanie o stopniu niepełnosprawności ma charakter kompleksowy. Wystąpienie tylko jednego z elementów np. naruszenia sprawności organizmu (potocznie utożsamianego z chorobą) nie musi zatem oznaczać, że mamy do czynienia z niepełnosprawnością. Natomiast intensywność tego czynnika nie wpływa bezpośrednio na ustalony stopień niepełnosprawności, jeżeli w następstwie jego występowania nie dochodzi do istotnych ograniczeń w sferze społecznej lub zawodowej.

Reasumując, orzekanie o stopniu niepełnosprawności nie jest oceną stanu zdrowia osoby orzekanej, ale oceną ograniczeń w możliwości jej funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym – będących następstwem naruszenia sprawności organizmu. Ustalenie stopnia niepełnosprawności zależne jest więc od zakresu ograniczeń funkcjonalnych wynikających z naruszenia sprawności organizmu i determinujących spełnianie przesłanek jednego z trzech stopni niepełnosprawności.

Należy przy tym wskazać, iż zgodnie z treścią § 32 rozporządzenia w *sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* przy kwalifikowaniu do stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez:

- upośledzenie umysłowe;
- choroby psychiczne;
- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- choroby narządu wzroku;
- upośledzenie narządu ruchu;
- epilepsja;
- choroby układu oddechowego i krążenia;
- choroby układu pokarmowego;
- choroby układu moczowo-płciowego;
- choroby neurologiczne;
- całościowe zaburzenia rozwojowe;
- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.

---

niepodległa

POLSKA
BRULICJA ODZYSKANIA
NIEWODLEGIOSCI

Wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności rozpatruje co najmniej dwuosobowy skład orzekający. Przewodniczący powiatowego/wojewódzkiego zespołu wyznacza skład orzekający, w tym przewodniczącego, spośród członków zespołu posiadających zaświadczenia uprawniające do orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Jeśli okoliczności sprawy, przede wszystkim stan faktyczny, uzasadnia wyznaczenie do składu większej liczby specjalistów, przewodniczący może wyznaczyć więcej niż dwie osoby. Ważne jest, że przewodniczącym składu orzekającego zawsze musi być lekarz, specjalista w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej osoby zainteresowanej. Każdorazowo całość dokumentacji medycznej, w tym dokumentacja dostarczona z leczenia szpitalnego czy poradni specjalistycznych oraz wyniki badań, są szczegółowo analizowane przez przewodniczącego składu orzekającego. Ponadto kompleksowe orzekanie o niepełnosprawności podlega zasadzie kolegiałności, co oznacza, że w postępowaniu orzeczniczym oprócz lekarza - przewodniczącego składu orzekającego uczestniczą, w zależności od potrzeb społecznych czy zawodowych inni specjaliści: psycholog, pracownik socjalny, pedagog lub doradca zawodowy. Celem ich działania jest ustalenie rzeczywistych ograniczeń funkcjonalnych osoby orzekanej wynikających z naruszenia sprawności organizmu, co pozostaje spójne z biopsychospołecznym modelem orzekania, zakładającym u swoich podstaw holistyczne podejście do osoby orzekanej.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż powołany zarządzeniem nr 6 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2017 r. Międzyresortowy Zespół do Spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do Pracy (M.P. poz. 167), któremu przewodniczyła Pani prof. Gertruda Uścińska Prezes ZUS, zakończył prace i przedłożył Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sprawozdanie końcowe z jego prac. Przedmiotowe sprawozdanie zgodnie z § 12 ww. zarządzenia zostało przekazane na ręce Pana Mateusza Morawieckiego Prezesa Rady Ministrów przy piśmie z dnia 18 października 2018 r. Przedstawione propozycje rozwiązań są obecnie analizowane i stanowią punkt wyjścia do dalszych prac skutkujących koniecznością przeprowadzenia pełnego procesu legislacyjnego.

Mając powyższe na względzie uprzejmie dziękuję za podjętą inicjatywę i propozycję zmiany przepisów, jednak w chwili obecnej, z uwagi na przedstawione powyżej wyjaśnienia, nie są planowane zmiany legislacyjne w proponowanym przez Panią Prezes zakresie.

Pouczenie

---

niepodlega

POŁKA
BULECIN ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem
Stanisław Szewc

---

niepodległa

POLSKA
BIURO ODRĘKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI